

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

15. Aliæ quæstiones ad eandem rem pertinentes soluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

professionem emittat: ut subdit, necessaria est secunda promissio. Contrarium Nauarrus affirmat, ratus requiri professionem secundam: tum quia licet fuerit Monachus vnius religionis, Ordinis, vel Monasterij, non tamen eo ipso, est alterius: tum etiam, quia vnaquaque religio suis Constitutionibus gubernatur, ac regitur, & oportet, vt omnes eiusdem Ordinis Monachi eiusdem legibus, & Constitutionibus teneantur. At nisi noua fieret professio, regularis ad aliam Religionem translatus, esset ipsi Constitutionibus & legibus solutus, quibus alij tenerentur. Item singula Monasteria, quando non sunt in cura, & potestate vnius Generalis Praefecti suis statutis & legibus viuunt: & vnum Monasterium saepe seueriori, duriori, & arctiori instituti regula tenetur. Opinio Nauarii vera est, & locum habet, quum sit transitus ex vno Ordine vel religione ad alteram: item, cum ex vno Monasterio ad aliud, & singula suis institutis & legibus tenentur: tunc enim Monachus in vno Monasterio professus nequit fieri Monachus, & filius alterius, nisi in eo denuo professionem faciat. At vero sententia Federici etiam locum habet, cum Monachus vnius Monasterij eligitur in Abbatem, Priorem vel Praefectum alterius: nam eo ipso, quo in ea Praefectura confirmatur, & eam exercet, videtur tacite professionem in eo Monasterio, cui praesit, emittere. Ex quibus sequitur, vt Monachus ad aliud Monasterium translatus capax non sit Beneficiorum regularium ad illud Monasterium vel Ordinem pertinentium, nisi in eo profiteatur, vt docet Nauar. *consil. 60. de regularibus. ex cap. cum singula. de preben. in sexto.* Item locum in sedendo & suffragium ferendo habebit iuxta tempus, in quo professionem emittit in secundo Monasterio.

Decimoquarto quaeritur, An Carthusianorum Religio sit arctior Religione Minimorum? Hanc quaestionem tractat Nauar. *consil. 10. de regularibus.* Vnde vna cum ipso respondeo, Minimis (vt fertur) Pontificiam Constitutionem a Julio secundo editam impetrasse, in qua videtur Pontifex asserere, eorum religionem esse ceteris omnibus religionibus arctiorem. Deinde, Minimi praeter tria vota religionum communia, quartum emittunt, quo vouent se nunquam viros alijs cibis, nisi eis, quibus vtuntur in ieiunio quadragenario; excepto tempore, quum morbo laborauerint. Cum tamen Carthusiani iure vtantur ouis, caseo & lacte etiam dum valent. Negari non potest Minimis aliqua durius obseruare, quam Carthusiani obseruent: at vero ius commune concedit transitum ab Ordinibus Mendicantium ad Carthusianos, tamquam ad arctioris & durioris instituti Monachos. Item Carthusianis etiam dum morbo tenentur, interdictus est elus carniuum, Minimis non item. Carthusiani praeterea silentium maximum seruant, & vitam solitariam. Horum denique clausura est veluti quidam carcer perpetuus.

Decimoquinto quaeritur, An Regularis ex vno Ordine ad alium migrans, debeat per integrum annum in probatione persistere; vt professio in Religione ad quam transit, sit rata: Si quidem Concilium Tridentinum *sess. 25. c. 15. De*

Regularibus. definit nullius esse momenti professionem, nisi Nouitius ad annum integrum post habitum susceptum probetur? Responder Nauarrus in *consil. 49. De Regularibus. num. 4.* necessariam esse integram anni probationem, eo quod debeat noua professio fieri: & Concilium generatim ad professionem, vnius anni probationem requirit, & postulat. Obijcies, huiusmodi Religiosum esse veteranum, ergo tyro, aut Nouitius esse nequit. Responder Nauarrus esse quidem veteranum & profectum; at vero factum esse tyronem, & Nouitium in ea Religione vel Monasterio, ad quod transiit: nec enim pugnat, esse veteranum in vna religione, vel Monasterio, & Nouitium in altero.

Decimosexto quaeritur, An Religiosus Franciscanus ex his, qui vulgo Obseruantes aut Cappuccini vocantur, iure possit ad Carthusianos transire, & e contrario, Carthusianus ad Cappuccinos, vel Minores? De hac quaestione Nauar. *consil. 68. De Regularibus. Testatur Sijuestor Religio. 4. quest. 6. in Academia Parisiensi fuisse Theologorum, & Canonici iuris Doctorum sententia decretum, licere Carthusiano transire ad Dominicanos plene & perfecte suam Regulam cum Constitutionibus obseruantes. Quod si ita est, licebit etiam Carthusiano ad Minores vel Cappuccinos transire: praesertim cum Cappuccini contendunt suae Religionis institutum, esse Carthusianorum regula durius & arctius. Nauarrus tradit, tuta conscientia liberum esse transitum ex alterutro praedictorum Ordinum, dummodo fiat studio, & amore vitae melioris & perfectioris, & citra omnem offensionem, ac litem inter illos. Certè iure Canonico, vt paulo antea iam dixi, permittitur transitus ex Mendicantibus ad Carthusianos, vt constat ex *extrauag. viam. de regularibus inter communes.* de transitu vero ex Carthusianis ad Mendicantes nihil legi expressum in iure. Sanctus Bonaventura in *episculo de determinationibus quaestionum circa regulam S. Francisci, capit. 12. c. 13.* ait, ex quolibet Ordine posse Religiosum transire ad Ordinem Sancti Francisci: & ex Ordine Franciscano non posse Religiosum ad alium Ordinem migrare. Sed in hoc seruandum est, quod constituitur in *extrauag. viam. de regularibus. inter communes.**

Cap. XV.

Aliae quaestiones ad eandem rem pertinentes soluantur.

Primo quaeritur, An Minister, vel Praepositus quilibet Generalis alicuius Ordinis iure possit facultatem concedere transeundi ad laxiorem religionem iusta ex causa? Respondeo cum Innocentio, Hostiensi, Ioanne Andrea, Abbate, quos refert, & sequitur Nauar. *consil. 56. de regularibus. ex iure communi possessa tamen, vt scripto constat, eam facultatem Praepositum Generalem dedisse, & ex causa iusta, & prius cognita, ne is, qui transit, postea reuocetur, aut aliqua ratione vexetur. Nam Romanus Pontifex huiusmodi facultatem dare potest ex iusta quida causa prius*

nota & approbata, sed minimè scripto tradita. Cæteri verò eò inferi oes dare nequeunt, nisi ante cognita iusta causa, & expressim scripto mandata. *Objicies* Concilium Tridentinum *Sess. 25. de Regular. c. 19.* decreto cauere, ne vllus Regularium cuiuslibet facultatis vigore ad religionem laxiorem transferatur. *Respondeo* cum Nauarro, nõ sustulisse Concilium facultates cum iure cõmuni congruentes, quales sunt, quæ conceduntur iustis de causis, & seruato debito iuris ordine: abrogatæ nimirum facultates sunt, quæ sine iusta causa dari solent, aut non præcedente iusta causæ cognitione & approbatione.

Secundò queritur de eo, qui ad laxiorem religionem præter aut contra ius transiit, & ad faniorem mentem reuersus repetit prioris Religionis Coenobium, sed in Religionem non admittitur, eo quod sit prouectæ iam ætatis, aut podagra, aut comitiali, aliõue simili morbo laboret, an tũdò in laxiori religione permanere queat? *Respondeo*, cum indigere Romani Pontificis beneficio, vel alterius, qui possit facultatem concedere: quoniam et si iusta subest causa eius facultatis concedendæ, tamen sicut absque facultate legitima transeundo peccauit, sic absque ea etiam persistendo delinquit, ac propterea illam petere debet. Neque enim cum idonea & legitima sub sit causa, & facultas permanendi denegabitur.

ROGABIS, quid sit dicendum, si post Pontificiam Constitutionem Pij V. quispiam ad laxiorem Religionem migrauerit, & ad priorem reuersus, vt Pius V. iubet, repulsam patiat, & Iudices Apostolicos adeat, qui causa cognita decernant eum in laxiori religione, ad quam transiuit, permanere, incurratne censuras, & pœnas ab eodem Pontifice irrogatas ijs, qui non reuertuntur ad pristinam religionem, cum ad laxiorem transierint? *Respondeo*, non incurrere, quia nimirum ad priorem se referens religionem: nequaquam admittitur, & in laxiori, ad quam se transtulit, remanet; non quidem vi facultatum, quæ penitus Constitutione Pij V. abrogantur, sed vi sententiæ latæ à Iudicibus Apostolicis ad id destinatis. Ita Nauar. *conf. 72. de regular.*

Tertiò queritur, Ad quam Religionem vel Ordinem pertineant bona eius Monachi, qui ex vno Monasterio, vel Ordine transiit ad alium. Hanc questionem fuse tractat Siluest. *Religio 4. quest. 10.* Angel. *Monasterium. q. 6.* Rosell. *Religio. 4. num. 11.* Nauar. *Comment. 4. de Regular. num. 24.* & Couarruias *cap. 1. de testament. num. 20. c. 21.* Respondet Hostiensis distinguendo: si ante professionem emissam migrauerit, vnà cum eo bona vniuersa transferuntur, si verò post illam & sine facultate legitima, eius bona penes Monasterium, vnde recesserat, manent, ac sibi imputet Coenobium, quod illum transeuntem admittit. Si autem ex legitima facultate transierit, vsufructus bonorum, quæ priori Monasterio contulerat, debetur posteriori, ne illi sit oneri. Hæc ille ferè. Sed verius mihi videtur, quod tradit Panormitanus in *capit. Quid à te, de Cleric. coning. c. 1. In presentia. c. 1. causam, de probacionibus*, ex alijs, quos ille citat, & sequitur, si transierit, inquit, ante professionem, & priori Monasterio expressè, & absolute sua bona donauerat,

tunc personam sequuntur; & proinde vnà cum eo transeunt ad secundum: nam à priori recedens tacitè videtur donationem reuocasse, cum veluti causa mortis facta esse videatur. Ergo, sicut donatio causa mortis facta, morte non secuta repetitur, sic donatio causa professionis facta, si ea non sequatur, rescinditur. Et propterea transiens ad secundum Monasterium, iure sua bona repetit atque recuperat. Si verò post professionem emissam transierit; aut transitus est iure concessus, aut non: Si secundum, cum professio quoque secunda sit inanis & irrita, bona quoque pertinent ad prius Monasterium, ad quod redire ipse Monachus debet: nec refert, si in secundo professionem emittens, ei expressè sua omnia bona donet: donatio enim locum non habet, sicuti nec professio; sit enim donatio causa professionis, quæ bona fide putat raram esse; cum tamen non sit ac propterea idem est, ac si Caius credens Titium esse suum filium, eum institueret hæredem, in eum sua bona transferret, cum filius ipse Caij non esset. Quod si mala fide professionem faciat, tota donatio, & professio reuocatur. Si autem ad secundum Monasterium transierit facultate legitima, facta in eo Monasterio professione, aut transitus est propter eius crimen, vt in archiepo Religionis illud plangat, & expiet; & vsufructus bonorum ad secundum Monasterium pertinet, proprietatis ad primum, ac post mortem vsufructus ad proprietatem redibit. Aut transitus sit studio vitæ melioris. Et de hoc sunt duæ opinioniones: Vna docet omnia bona penes primum Monasterium manere, & quicquid post professionem in secundo factam ei obuenerit, secundo Monasterio acquiri. Sic Petrus Perusinus sentit, vt referunt Siluester, & Rosella, cui subscribere Siluester, & Nauarrus *locis citatis*. Et hanc communem esse sententiam ait Socinus *confil. 52. volum. 4.* vt citat Couarruias *loco citato*, nimirum inter iuris Ciuilis interpretes. Nam opposita, communis est inter iuris Pontificij peritos, vt refert idem Socinus *conf. 183. volum. 2.* Id probant *ex cap. Statutum, 18. quest. 1. vbi generatim lancitur bona Monachi in Episcopum electi acquisita ante dignitatem, & munus Pontificium ad Monasterium pertinere*. Altera opinio tradit, omnia bona, quæ ad prius Monasterium transierunt, vnà cum Monacho ad aliud se conferente transferri. Sic Cardinalis, Abbas, Paulus, Bonifacius, cuius sententiæ videntur etiam fuisse Ioannes Andreas, Archidiaconus, Hostiensis, Henricus, Antonius, vt refert Couarruias *cap. 1. de testament. num. 20* Quod ex eo nituntur colligere, quod spes succedendi in bonis paternis, vnà cum Monacho transit ad secundum Monasterium: & proinde, si post transitum parentes Monachi decefferint, secundum Monasterium succedit, non primum: non igitur omnia bona patrimonialia Monachi ad prius pertinent Monasterium; siquidem ius, & spes succedendi in bonis paternis ad secundum, vnà cum persona transfertur.

Mihi prima opinio magis cum iure congruere videtur, licet secunda sit magis vsu & consuetudine recepta. Nam profectò in *capit. Statutum citato*, generaliter dicitur omnia bona ante transitum acquisi-

acqui-

acquisita ad prius Monasterium spectare. Nec est, cur Panormitanus dicat, intelligi de bonis, non quidem patrimonialibus, sed industria, arte, vel labore Monachi comparatis; nam ibi caput nihil in hac re distinguit: ergo generaliter verba illius capituli sunt accipienda. Nec idem iudicium est de spe & iure succedendi, quod de bonis ante iam partis: nam spes & ius succedendi personam comitatur & sequitur, cum non sit Monasterio priori acquisitum: & proinde Religiosus se ex primo ad secundum Monasterium recipiens, ius, quod habet in bonis paternis succedendi, ad illud quoque transfert, non autem bona, quæ erant priori Monasterio quæ sita. Quod fit, ut si Religiosus Franciscanæ familiæ Observantis vel Cappuccinæ in Episcopum eligatur, ius habeat succedendi in hereditate paterna, quam acquirat Ecclesia, cui præest: eo quod ad munus & dignitatem Pontificiam euectus, & à religiose vitæ instituto ex parte absoluitur, ac in statum pristinum restituitur, quoniã recuperat ius succedendi in bonis parentum. Ex quo deducit Covarrutias, Paulum, Cardinalem, & Bonifacium sequutus, in Clement. vi. de electione. Legatum relicto Monacho sub conditione acquiri illi Monasterio, vel Ordini, in quo Monachus vitam agit tempore, quo conditio impletur, & non alteri, in quo vivebat tempore, quo relicto est legatum. At verò si promissio sit facta Monacho sub conditione, & conditio impleatur post factam professionem in secundo Monasterio, res promissa ad primum Monasterium pertinet, non ad secundum: eo quod in ultimis voluntatibus spes non transmittitur ad hæredes. *L. cum hæredes ff. quando dicitur legat. cedat.* In contractibus verò transfertur ad hæredes. *L. si filius familias ff. de verborum obligat.* Vel quia primum Monasterium iam acquiserat ius ad rem, quamvis nõ ius in re.

S I R O G E S, quid sit dicendum de eo, qui transfuit ex Ordine religiosorum, qui capax est bonorum iure hereditario perveniens ad Monachos, ad Franciscanam familiam, & in ea secundò professus est, & post professionem in ea factam per obitum patris hereditas ad eum pervenit? Quidam aiunt eam hereditatem ad primum Ordinem, in quo primam professionem fecerat, pertinere: eo quod Franciscana familia hereditatis capax non sit. Alij probabilius opinantur, eam ad alios patris legitimos hæredes pertinere, quia per professionem secundò factam in Ordine Franciscanorum desit omnino esse Religiosus primi Ordinis, quia ab eo absolutus est.

Cap. XVI.

De Fugitiis, Eiectis, & Apostatis Regularibus.

Primò queritur, In quo differant Regularis Fugitivus, Eiectus, & Apostata? **R**espondeo, Fugitivum propriè eum esse, qui abiiciens Obedientiæ iugum, se subtrahit Præposito suo, & à Monasterio recedit, ut se Præposito celet, siue habitum exuat, siue non, in *L. quis sit Fugitivus ff. de delictis editis*. Veteres iuriconsulti variè definiunt & explicant, quinam fugitivus servus di-

catur. Sic enim ibi habetur: *Quis sit fugitivus, desinit Offilius. Fugitivus est, qui extra Domini domum fuge causa, quo se à Domino celaret, mansit. Cælius autem fugitivum esse ait eum, qui ea mente discedat, ne ad Dominum redeat; tamen si mutato consilio ad eum revertatur: nemo enim tali pacto, inquit, penitentia sua vocens esse desinit. Casinus quoque scribit, Fugitivum esse, qui certo proposito dominum relinquit. Item ad Viniandum relatum est, Fugitivum ferè ab affectu animi intelligendum esse, non utique à fugatam eum, qui hostem, aut latronem, incendium, ruinamve fugeret, quamvis fugisse verum est, non tamen fugitivum esse. Item, nec eum quidem, qui à præceptore cui in disciplinam traditus erat, fugisset, fugitivum esse, si forte ideo fugit, quia immo deratè eo viretur. Idemque probat, si ab eo fugerit, cui erat commodatus, si propter eandem causam fugerit. Idem probat Viniandus, si servus cum eo agebat; hæc ita, si eum fugisset, & ad dominum venisset. Ceterum, si non ad dominum venisset, sine ulla dubitatione fugitivum videri ait. Idem ait Proculus de eo (interrogatus) qui domi latuisset, in hoc scilicet, ut fuge nactus occasionem se subtraheret. Nam ait, tamen si fugere non posset videri, qui domi mansisset: tamen eum fugitivum fuisse. Sin autem in hoc tantum latuisset, quoad iracundiam domino deseruisset, fugitivum non esse; sicut nec eum quidem, qui cum Dominum animadverteret verberibus se afficere velle, præripuit se ad amicum, quem ad precandum perduceret; sed nec eum quidem fugitivum esse, qui in hoc progressus esset, ut se precipitaret. Illud enim verum non est, esse fugitivum eum, qui non sit aliqua sine voluntate Domini mansisset, sed ab affectu animi cuiusque æstimandum. Idem Viniandus ait: Si à magistro puer recessit, & rursus ad matrem pervenit: cum quaereretur, num fugitivus esset? Si celandi causa, quò ne ad Dominum revertatur, fugisset, fugitivum esse. Si verò, ut per matrem faciliorem deprecationem haberet delicti alicuius, non esse fugitivum. Hæc ibi. **Eiectus** est is, qui ob culpam suam extra Monasterium expellitur. **Apostata** est susceptæ Religionis desertor, hoc est, qui à Monasterio recedit animo & voluntate liberè extra Monasterium vivendi. Fugitivus enim aliquando sese ad tēpus fuga proripit. Quare omnis Apostata est fugitivus; quamvis non omnis fugitivus, Apostata esse videatur.*

Secundò queritur, An Cœnobium ius habeat eiiciendi Monachum? Cardinalis in Clement. Ne in agro. §. Quia verò. de statu Monachorum. sentit ob nullum crimen posse iure communi à Monasterio Monachum eiici, etiamsi contumax sit, & obedire recusaverit, & corrigi, ac emendari noluerit. Id ille colligit ex cap. Impudicus. 27. quæst. 1. & cap. Ne Religiosi. De Regularibus. quæ iura derogare videntur auctoritatem Regulæ Monachorum concedentibus facultatem eiiciendi Monachum. **Sed** communis est sententia receptum, quod S. Bonaventura in opus. quod scripsit de determinationibus questionum circa Regulam S. Francisci, cap. 14. Humbertus in expositione Regulæ S. Augustini, cap. 99. Turrecrem. in expositione Regulæ S. Benedicti, tract. 88. tradiderunt; posse expelli eum, qui obedire & corrigi noluerit, ut expressim docuerunt Angelus verbo Abbas, q. 18. Silu. religio. 6. q. 17. Tabien. religio. q. 45. Armil. religio. n. 28. S. Th. auctoritate permoti. quod d. 12. q. vlt. ubi ait, quoniã secundum Apostolum malum est auferendum, ne modicum fermentum totam massam corrumpat: ideo Monachus si corrigi, & emendari renuerit, cum contumax est, merito repellitur. Quæ opinio & cum iure ipso, & cum regulis religionum cõ-

gruit;